

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕЄСТРАЦІЇ ТА ЛІКВІДАЦІЇ ФІЛІЙ
ТА ПРЕДСТАВНИЦТВ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ****LEGAL REGULATION OF REGISTRATION AND LIQUIDATION OF BRANCHES
AND REPRESENTATIVE OFFICES OF FOREIGN BANKS IN UKRAINE**

У статті розглядаються проблеми і перспективи правового регулювання реєстрації та ліквідації філій та представництв іноземних банків в Україні. Окремо автор, звертає увагу на те, що в Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування діяльності відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави» від 14 липня 2023 року за № 3257-IX імплементовані положення Директиви (ЄС) 2017/1132 Європейського Парламенту та Ради від 14 червня 2017 року, що стосуються деяких аспектів корпоративного права (Кодифікація), зокрема, щодо правил розкриття інформації, які застосовуються до філій компаній з інших держав-членів, шляхом внесення інформації про такі відокремлені підрозділи до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань та відкриття її для загального доступу.

У статті розкрито етимологію поняття філії, наукове визначення поняття філії та представництва іноземного банку в Україні та умови на підставі яких іноземний банк має право на відкриття філії та представництва в Україні.

Розглянуто кілька режимів доступу іноземного капіталу до національних банківських систем: національний, режим взаємності та режим консолідованого нагляду.

Автором аргументується те, що проходження філій та представництв іноземних банків реєстрації супроводжується акредитацією Національним банком України, як контрольного органу в системі центральних органів державного управління України та державною реєстрацією у місцевого державного реєстратора. Окремо автором висвітлено та проаналізовано наукову літературу, нормативно-правові акти України та ЄС щодо визначення «акредитації».

Також окремо досліджуються підстави для відмови Національного банку України в акредитації філії та представництв іноземних банків.

Ключові слова: *філія іноземного банку, представництво іноземного банку, акредитація, Національний банк України, структура власності, істотна участь, ділова репутація, ЄС.*

The article examines the challenges and prospects of legal regulation concerning the registration and liquidation of branches and representative offices of foreign banks in Ukraine. The author pays particular attention to the Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding the Regulation of Activities of Separate Subdivisions of a Legal Entity Established in Accordance with the Legislation of a Foreign State» dated July 14, 2023, No. 3257-IX. This law implements provisions of Directive (EU) 2017/1132 of the European Parliament and the Council of June 14, 2017, concerning certain aspects of company law (Codification). Specifically, it addresses disclosure rules applicable to branches of companies from other EU member states by requiring the inclusion of such subdivisions in the Unified State Register of Legal Entities, Individual Entrepreneurs, and Civic Organizations, and ensuring public access to that information.

The article reveals the etymology of the concept of a branch, the scientific definition of the concept of a branch and representative office of a foreign bank in Ukraine, and the conditions under which a foreign bank has the right to open a branch and representative office in Ukraine.

The article defines the concept of a bank branch and outlines the conditions under which a foreign bank is allowed to open a branch in Ukraine.

It explores several regimes through which foreign capital may access national banking systems: the national regime, the reciprocity regime, and the consolidated supervision regime.

The author argues that the registration process for branches and representative offices of foreign banks involves accreditation by the National Bank of Ukraine, which serves as the regulatory authority within Ukraine's central system of state governance, alongside official registration by a local government registrar. The author separately highlighted and analyzed the scientific literature, regulatory legal acts of Ukraine and the EU regarding the definition of «accreditation».

Additionally, the grounds on which the National Bank of Ukraine may refuse accreditation of foreign bank branches and representative offices are explored.

Key words: *foreign bank branch, foreign bank representative office, accreditation, National Bank of Ukraine, ownership structure, significant shareholding, business reputation, EU.*

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню теоретичних аспектів акредитації та реєстрації філій та представництв іноземних юридичних осіб (в тому числі банків) присвячена низка наукових публікацій, зокрема таких вчених, як: Воронова Л. К., Орлюк О. П., Музика-Стефанчук О. А., Селіванов А. О., Сірант М. М., Чечетова-Терашвілі Т. М.

Вступ. Банківська система є однією із важливих складових сучасної ринкової економіки. В умовах євроінтеграційних процесів як і на початку незалежності зростає інтерес до різних аспектів банківської діяльності, включаючи визначення понятійного апарату як на законодавчому рівні так і в наукових дослідженнях. У дослідженнях вчених, як економістів так і юристів, відсутня єдина думка щодо визначення поняття акредитації.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження особливостей акредитації Національним банком України (далі – НБУ) та ліквідації філій та представництв іноземних банків та впливу на розвиток вітчизняної банківської системи.

Виклад основного матеріалу. В умовах воєнного часу та після підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами (далі – Угода про асоціацію) стає актуальною тема реєстрації та ліквідації філій та представництв іноземних банків в Україні в умовах євроінтеграції [1]. Так, у статті 88 Угоди про асоціацію зазначено: «Україна з дати набрання чинності цією Угодою забезпечує: і) стосовно заснування дочірніх підприємств, філій та представництв юридичних осіб Сторони ЄС, режим, що є не менш сприятливим, ніж той, який надано їй власним юридичним особам, філіям та представництвам або будь-яким юридичним особам, філіям та представництвам третіх країн, залежно від того, який режим є кращим».

В теоретичному аспекті слід звернути увагу на визначення філії (нім. *Filiale*, фр. *filiale* від лат. *filia* – «дочка», *filialis* – «дочірній») [2, с. 97] та представництва банку у науковій літературі.

Так, професор Селіванов О. А., визначає філію банку як банківську установу, яка не є юридичною особою, діє від імені головного банку на підставі окремого положення, має свій субкореспондентський рахунок або працює на єдиному кореспондентському рахунку з головним банком та здійснює банківські операції, передбачені положенням про філію, за умови наявності і в межах дозволу, наданого їй банком як юридичною особою [3, с. 80–81]. Раніше ми вже досліджували це питання визначення філії іноземного банку в Україні, воно ідентично до вищезгаданого, але дещо звужено, як відокремлений структурний підрозділ банку, що не має статусу юридичної особи і провадить банківську діяльність від імені банку [4, с. 416].

В свою чергу, представництво банку, розглядається Селівановим О. А. як установа банку, яка не є юридичною особою, діє на підставі окремого положення, виступає від імені головного банку і ним фінансується, та не може здійснювати банківські операції [3, с. 80–81]. Також ми вже це питання розглядали щодо визначення представництва іноземного банку в Україні, а саме

як територіально відокремлений підрозділ банку, що здійснює функції представництва та захисту інтересів банку і не провадить банківської діяльності [4, с. 348].

У світовій практиці існує кілька режимів доступу іноземного капіталу до національних банківських систем. Національний режим, за яким іноземні банки біля країни реєструються з урахуванням національної власності, які діяльність, регулювання і нагляд здійснюються за умов, визначених національних банківських установ. Насправді принцип національного режиму застосовується виходячи з міждержавних угод (ОЕСР, СОТ, ЄС). Наприклад, у ЄС режим доступу іноземного капіталу до національних банківських систем реалізується шляхом прийняття єдиних стандартів банківського регулювання та нагляду, включаючи запровадження принципу єдиної банківської ліцензії та визначення переліку видів банківських операцій, що належать до взаємного визнання на території країн-членів ЄС.

Режим взаємності, згідно з яким країна дозволяє створення іноземного банку на власній території на умовах, прийнятих для створення, регулювання та нагляду за банківською діяльністю країною-нерезидентом. Принцип взаємності передбачено у законодавстві Канади, Норвегії, Іспанії, Японії, Швейцарії.

Режим консолідованого нагляду за діяльністю транснаціональних банків та їх структурних підрозділів, який набуває поширення останнім часом, передбачає спільну участь у наглядних заходах органів нагляду країни, в якому створено іноземний банк, та країни походження банку. При цьому наглядові заходи ґрунтуються переважно на оцінці платоспроможності, ліквідності та конверсійних операцій. Моніторинг за платоспроможністю дочірнього іноземного банку доручається наглядові органи обох країн. Моніторинг стану ліквідності іноземної філії підпадає під компетенцію країни перебування. Аналіз конверсійних операцій та відкритих валютних операцій здійснюється спільно наглядовими органами обох країн. В рамках консолідованого режиму наглядові органи різних країн інформують один одного про фінансовий стан або виявлені порушення у діяльності іноземних банків та їх філій [5].

14 липня 2023 року Верховна Рада України ухвалила Закон України № 3257-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування діяльності відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави» (далі – Закон), який набрав чинності 03 вересня 2023 року, а вводився у дію через рік – 03 вересня 2024 року [6].

Метою даного Закону є створення сприятливого законодавчого поля, яке впорядкує правовий статус відокремлених підрозділів юридичної особи, в тому числі філій та представництв іноземних неурядових або іноземних благодійних організацій, утворених відповідно до законодавства іноземної держави, та сприятиме уніфікації, спрощенню та прискоренню процедур створення та припинення їх діяльності на території України.

В Закон про іноземні відокремлені підрозділи імплементовані положення Директиви (ЄС) 2017/1132 Європейського Парламенту та Ради від 14 червня 2017 року [7], що стосуються деяких аспектів корпоративного права (Кодифікація), зокрема, щодо правил розкриття інформації, які застосовуються до філій компаній з інших держав-членів, шляхом внесення інформації про такі відокремлені підрозділи до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (ЄДР) та відкриття її для загального доступу.

Серед іншого, вищезгаданий Закон передбачає внесення змін до чинного законодавства України, яким урегульовано порядок реєстрації та ліквідації філій та представництв іноземних юридичних осіб, включаючи представництва іноземних банків.

Частина 2 статті 24 Закону України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 07 грудня 2000 року викладено в наступній редакції (далі – Закон про банки і банківську діяльність) [8].

Іноземний банк має право на відкриття філії в Україні за таких умов:

1) до держави, в якій зареєстровано іноземний банк, відсутні суттєві застереження з боку відповідних міжнародних органів щодо виконання нею міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;

2) банківський нагляд у державі, в якій зареєстровано іноземний банк, з урахуванням отриманої Національним банком України інформації в цілому відповідає Основним принципам ефективного банківського нагляду Базельського комітету з питань банківського нагляду;

3) законодавство держави, в якій зареєстровано іноземний банк, за оцінкою НБУ, здійсненою у встановленому ним порядку, не містить положень, які можуть перешкоджати/обмежувати

взаємодію між НБУ та наглядовими/контролюючими органами такої держави та/або перешкоджати НБУ у здійсненні ним наглядових повноважень щодо такої філії іноземного банку;

4) мінімальний розмір приписного капіталу філії на момент її акредитації є не меншим 120 мільйонів гривень;

5) наявність письмового зобов'язання іноземного банку про безумовне виконання ним зобов'язань, які виникли у зв'язку з діяльністю його філії на території України (ч. 2 ст. 24 Закону про банки і банківську діяльність).

Можемо зробити висновок, що серед п'яти пунктів умов відкриття філії іноземного банку в Україні, змінився лише мінімальний розмір приписного капіталу, раніше він становив 10 млн. євро.

Відповідно до п. 1 Вимог до написання найменування юридичної особи, відокремленого підрозділу юридичної особи, у тому числі утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, крім організації профспілки для написання найменування використовуються: літери українського алфавіту - при написанні найменування українською мовою; літери латинського алфавіту - при написанні найменування іноземною мовою [9].

Пункт 3 Вимог встановлює, що назва береться у лапки та зазначається безпосередньо після організаційно-правової форми суб'єкта господарювання (крім органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів влади Автономної Республіки Крим, державних, комунальних організацій, закладів, установ). Найменування відокремленого підрозділу юридичної особи, у тому числі утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, має містити посилання на його вид (філія, представництво, відділення чи інший вид) та вказувати на належність до юридичної особи, яка створила зазначений відокремлений підрозділ [9].

Державній реєстрації підлягають представництва та філії іноземного банку, які пройшли акредитацію в НБУ (ч. 5 та 6 ст. 24 Закону про банки і банківську діяльність).

Поняття «акредитації» тлумачиться у багатьох нормативно-правових актах, лише в деяких з них закріплено визначення цього поняття. Так, у ст. 1 Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» від 17.05.2001 р. за № 2407-III [10] акредитація органів з оцінки відповідності – це засвідчення національним органом України з акредитації того, що орган з оцінки відповідності відповідає вимогам національних стандартів, гармонізованих з відповідними міжнародними та європейськими стандартами або вимогам міжнародних чи європейських стандартів, та у разі необхідності будь-яким додатковим вимогам щодо акредитації у відповідних сферах для провадження визначеної діяльності з оцінки відповідності. В свою чергу, у пункті 10 ст. 2 Регламенту (ЄС) № 765/2008 Європейського парламенту та Ради, що встановлює вимоги для акредитації та нагляду за ринком щодо реалізації продукції та скасовує Регламент (ЄЕС) № 339/93 [11], під акредитацією розуміють засвідчення національним органом з акредитації дотримання органом з оцінювання відповідності вимог, установлених у гармонізованих стандартах, та, у відповідних випадках, у будь-яких інших додаткових вимогах, у тому числі тих, що викладено у відповідних секторальних схемах, для провадження конкретної діяльності з оцінювання відповідності. Відповідні наведені визначення об'єднує те, що зміст акредитації розкрито в них через наділення державою відповідних суб'єктів права спеціальними повноваженнями, які дають їм змогу здійснювати відповідні види діяльності.

За твердженням Т. М. Чечетової-Терашвілі, здійсненням акту акредитації держава визнає здатність суб'єкта виконувати які-небудь функції, тобто виражає йому довіру [12, с. 306–314]. Основним призначенням акредитації можна назвати те, що вона визначає момент, з якого філія або представництво іноземної юридичної особи має право розпочати діяльність на території України. Відповідно, філія або представництво іноземної юридичної особи припиняє діяльність на території України з дня припинення дії акредитації.

Акредитацію можна визначити як акт органу державної влади, що підтверджує законність входження іноземної юридичної особи на український ринок. Від цього акту акредитації безпосередньо залежить спеціальна правоздатність іноземної юридичної особи, в тій частині, яка стосується діяльності цієї особи через філії та представництва на території України. Значення акредитації полягає у допуску на національний ринок вже створеної та зареєстрованої в іноземній державі юридичної особи як підприємця (у разі акредитації філії) або як представництва інтересів юридичної особи в Україні. Інакше кажучи, акредитацію можна розглядати як процес, що являє собою послідовність певних дій держави з легалізації іноземної юридичної особи на території України. У цьому випадку легалізація розглядається як процедура вирішення питання

про видавання дозволу на заснування відокремленого підрозділу іноземної юридичної особи (філії або представництва). Як зазначає М. М. Сірант, видається доцільним розглядати призначення акредитації філій або представництв іноземних юридичних осіб у двох взаємопов'язаних аспектах – як забезпечення реалізації іноземною юридичною особою належного їй права на ведення у межах України своєї діяльності та забезпечення прав, свобод і законних інтересів інших громадян, суспільства та держави [13].

Для акредитації філії іноземного банку подаються:

1) клопотання іноземного банку про відкриття філії із зазначенням її місцезнаходження на території України;

2) документ, що підтверджує державну реєстрацію іноземного банку в державі його походження;

3) рішення уповноваженого органу іноземного банку про відкриття філії;

4) положення про філію, затверджене уповноваженим органом іноземного банку;

5) відомості, що доводять відповідність керівника і головного бухгалтера, головного ризик-менеджера, головного комплаєнс-менеджера, керівника підрозділу внутрішнього аудиту філії іноземного банку вимогам щодо професійної придатності та ділової репутації, встановленим НБУ;

6) копія статуту іноземного банку;

7) підтвердження незалежним аудитором фінансова звітність іноземного банку за три останні роки;

8) письмовий дозвіл на відкриття філії іноземного банку в Україні, виданий державним або іншим уповноваженим контролюючим органом держави, в якій зареєстровано іноземний банк, або письмове запевнення іноземного банку про відсутність у законодавстві відповідної держави вимог щодо отримання такого дозволу;

9) повідомлення уповноваженого наглядового органу іноземної держави про здійснення нагляду за діяльністю іноземного банку;

10) письмове зобов'язання іноземного банку про безумовне виконання ним зобов'язань, які виникають у зв'язку з діяльністю його філії на території України;

11) документи, що підтверджують внесення коштів у розмірі приписного капіталу філії;

12) копія платіжного документа про внесення плати за акредитацію філії іноземного банку, що встановлюється НБУ;

13) копії внутрішніх положень (їх перелік), що регламентують надання банківських та інших фінансових послуг, визначають порядок здійснення внутрішнього контролю та процедуру управління ризиками;

14) відомості за формою, визначеною НБУ, що дають змогу зробити висновок про наявність організаційної структури та відповідних спеціалістів, необхідних для забезпечення надання банківських та інших фінансових послуг, банківського обладнання, комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, приміщень відповідно до вимог, встановлених НБУ;

15) бізнес-план на три роки, складений згідно з вимогами, встановленими НБУ;

16) документи, визначені НБУ, що дають змогу зробити висновок про ділову репутацію іноземного банку;

17) відомості, визначені НБУ, щодо власників істотної участі в іноземному банку (ч. 6 ст. 24 Закону про банки і банківську діяльність).

Виходячи з переліку документів на акредитацію філії іноземного банку в Україні, треба наголосити, що законодавець збільшив кількість документів, які необхідно подати до НБУ (нові пункти з 13 по 17), таким чином ускладнивши процедуру акредитації для філій.

НБУ має право відмовити в акредитації філії іноземного банку з таких підстав:

1) подано неповний пакет документів та/або подані документи не відповідають вимогам цього Закону та/або нормативно-правових актів НБУ та/або містять недостовірну інформацію;

2) банківське обладнання, комп'ютерна техніка, інформаційні системи та інші інформаційні ресурси, приміщення філії не відповідають установленим НБУ вимогам;

3) відсутні організаційна структура та/або спеціалісти, необхідні для забезпечення надання банківських та інших фінансових послуг відповідно до встановлених НБУ вимог;

4) кандидатури керівника та/або головного бухгалтера, та/або головного ризик-менеджера, та/або головного комплаєнс-менеджера, та/або керівника підрозділу внутрішнього аудиту філії не відповідають вимогам цього Закону та/або нормативно-правових актів НБУ щодо професійної придатності та ділової репутації;

5) структура управління, у тому числі організаційна, та здійснення операційної діяльності іноземного банку та/або банківської групи, до складу якої він входить, може мати негативні наслідки для клієнтів філії та/або може перешкоджати ефективному здійсненню нагляду НБУ;

6) ділова репутація та/або фінансовий стан іноземного банку та/або ділова репутація та/або фінансовий/майновий стан власників істотної участі в іноземному банку не відповідають вимогам, встановленим НБУ;

7) структура власності іноземного банку не відповідає вимогам щодо прозорості, встановленим НБУ;

8) законодавство держави, в якій зареєстровано іноземний банк, за оцінкою НБУ, здійсненою в установленому ним порядку, містить положення, які можуть перешкоджати/обмежувати взаємодію між НБУ та наглядовими/контролюючими органами такої держави та/або перешкоджати НБУ у здійсненні ним наглядових повноважень щодо такої філії іноземного банку;

9) банківський нагляд у державі, в якій зареєстровано іноземний банк, з урахуванням отриманої НБУ інформації не відповідає Основним принципам ефективного банківського нагляду Базельського комітету з питань банківського нагляду (ч. 8 ст. 24 Закону про банки і банківську діяльність).

НБУ приймає рішення про акредитацію або відмову в акредитації філії іноземного банку протягом трьох місяців з дня подання всіх необхідних документів. Відмова надається в письмовій формі із зазначенням відповідних підстав (ч. 9 ст. 24 Закону про банки і банківську діяльність).

Для акредитації представництва іноземного банку подаються такі документи:

1) клопотання іноземного банку про акредитацію представництва за підписом уповноваженої особи;

2) документ, що підтверджує державну реєстрацію іноземного банку;

3) положення про представництво, затверджене уповноваженим органом іноземного банку;

4) довіреність керівнику представництва від іноземного банку на здійснення представницьких функцій;

5) копія платіжного документа про внесення плати за акредитацію представництва, що встановлюється НБУ.

Таким чином, законодавець підтвердив той самий перелік документів для акредитації представництва іноземного банку, який був раніше зазначений у Законі.

НБУ може відмовити в акредитації представництва іноземного банку в разі порушення порядку акредитації, невідповідності поданих документів вимогам цього Закону або нормативно-правових актів НБУ, недостовірності наданої інформації або перевищення повноважень щодо сфери діяльності представництва.

Рішення про акредитацію або відмову в акредитації представництва іноземного банку Національний банк України приймає протягом одного місяця з моменту подання всіх необхідних документів.

Відмова надається в письмовій формі із зазначенням відповідних підстав.

Після акредитації іноземний банк повинен буде підготувати та подати місцевому державному реєстратору документи, необхідні для державної реєстрації свого представництва в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань («Єдиний реєстр»), і протягом п'яти робочих днів з дня державної реєстрації – повідомити про це НБУ (ч. 4 ст. 24 Закону про банки і банківську діяльність).

Після акредитації та реєстрації в Єдиному реєстрі представництво іноземного банку буде внесено до Державного реєстру банків, що є необхідною передумовою для початку ведення представництвом іноземного банку своєї банківської діяльності в Україні.

Іноземний банк зобов'язаний повідомляти НБУ про зміни документів або відомостей, зазначених у пунктах 4-6, 14-17 частини шостої та пунктах 3 і 4 частини п'ятнадцятої цієї статті. Внесення змін підтверджується відповідними документами.

Офіційні документи, що подаються до НБУ, повинні бути легалізовані у встановленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та супроводжуватися нотаріально засвідченим перекладом українською мовою (ч. 15 ст. 24 Закону про банки і банківську діяльність).

Відповідно до Постанови Правління Національного банку України № 333 від 12 серпня 2003 року «Про затвердження тарифів на послуги (операції), що надаються (здійснюються) Національним банком України», тариф за розгляд пакету документів щодо акредитації представництва іноземного банку на території України складає 9 920,00 грн. [14].

Також, змінено статтю 95 Цивільного Кодексу України (далі – ЦКУ) [15], яка визначала що є Філією та Представництвом та визначено, що законом можуть бути встановлені вимоги до утворення в Україні філії та представництва юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави. Стаття 95 ЦКУ буде представлена наступним чином: «Філії та представництва не є юридичними особами. Вони наділяються майном юридичної особи, що їх утворила, і діють на підставі затвердженого нею положення або на іншій підставі, передбаченій законодавством іноземної держави, відповідно до якого утворено юридичну особу, відокремленими підрозділами якої є такі філії та представництва. Керівники філій та представництв призначаються юридичною особою і діють на підставі виданої нею довіреності або на іншій підставі, передбаченій законодавством іноземної держави, відповідно до якого утворено юридичну особу, відокремленими підрозділами якої є такі філії та представництва».

НБУ має право ініціювати процедуру ліквідації представництва іноземного банку з підстав та у порядку, визначених НБУ. ЦКУ також доповнено новими статтями 105¹ та 110¹, якими врегульовують процедуру ліквідації філій та представництв. Так, за рішенням іноземної юридичної особи, про припинення філії та представництва призначається ліквідаційна комісія, та встановлюється порядок і строк заявлення кредитором своїх вимог.

Під час проведення заходів щодо ліквідації філії, представництва юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, до завершення строку пред'явлення вимог кредиторів ліквідаційна комісія (ліквідатор): закриває рахунки, відкриті у фінансових установах філією, представництвом, що ліквідується; вживає заходів щодо інвентаризації майна, яким юридична особа, утворена відповідно до законодавства іноземної держави, наділила філію, представництво, що ліквідується; забезпечує проведення незалежної оцінки такого майна; відповідно до законодавства про працю забезпечує звільнення працівників юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, працевлаштованих у філії, представництві, що ліквідується; подає податковим органам та Пенсійному фонду України, фондам соціального страхування документів філії, представництва юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, що ліквідується, у тому числі первинних документів, реєстрів бухгалтерського та податкового обліку; після закінчення строку для пред'явлення вимог кредитором складає проміжний ліквідаційний баланс.

Після затвердження ліквідаційного балансу, документи про завершення процедури ліквідації подаються в орган державної реєстрації, а документи, що підлягають обов'язковому зберіганню, передаються у встановленому законодавством порядку відповідним архівним установам.

Висновки. Проблеми акредитації та діяльності філій та представництв іноземних банків в Україні стосуються, зокрема, складнощів у отриманні та підтримці статусу філії та представництва, а також особливостей регулювання їхньої діяльності з боку НБУ. Зокрема, це питання пов'язане з особливостями реєстрації таких філій, відповідності їх діяльності вимогам законодавства, а також здійсненням нагляду з боку НБУ, а саме щодо: суттєвого підвищення мінімального розміру приписного капіталу філії іноземного банку, збільшення на законодавчому рівні необхідних документів для акредитації філій, необхідності відповідності законодавству та регулюванню з боку НБУ. Проте, саме успішна діяльність таких філій сприяє розвитку банківської системи та залученню іноземних інвестицій, проте вимагає уважного дотримання всіх вимог та стандартів.

Список використаних джерел:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Том 1. Стор. 83. Ст. 2125.
2. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / редкол.: О. С. Мельничук (гол. ред.) та ін. Київ : Наукова думка, 2012. Т. 6 : У–Я / укл.: Г. П. Півторак та ін. 568 с.
3. Банківське право України : навчальний посібник. Кол.авт.: А. М. Жуков, А. Ю. Іоффе, В. Л. Кротюк та ін. / За заг. ред. А. О. Селіванова. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. 384 с.
4. Фінансова енциклопедія / О. П. Орлюк, Л. К., Воронова, І. Б. Заверуха [та ін.] ; за заг. ред. О. П. Орлюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 472 с.
5. Порядок створення банку з іноземним капіталом, акредитації філій та представництв іноземних банків / веб-сайт *LivingFO*. URL: <https://livingfo.com/poriadok-stvorennia-banku-z-inozemnym-kapitalom-akredytatsii-filij-ta-predstavnytstv-inozemnykh-bankiv> (дата звернення: 10.07.2025 р.)

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування діяльності відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави : Закон України № 3257-IX від 14.07.2023 р. Верховна Рада України. 2023. № 87. Ст. 317. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3257-20#Text> (дата звернення: 10.07.2025 р.)

7. Directive (EU) 2017/1132 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2017 relating to certain aspects of company law (codification). *Official Journal of the European Union*. 2017. L 169. P. 46–127. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2017/1132/oj/eng> (дата звернення: 10.07.2025 р.)

8. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 року № 2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. 09.02.2001 р. № 5. Ст. 30.

9. Про затвердження Вимог до написання найменування юридичної особи, відокремленого підрозділу юридичної особи, у тому числі утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, крім організації профспілки : Наказ Міністерства юстиції України № 368/5 від 05.03.2012 р. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0367-12#Text> (дата звернення: 10.07.2025 р.)

10. Про акредитацію органів з оцінки відповідності : Закон України № 2407-III від 17.05.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2407-14#Text> (дата звернення: 10.07.2025 р.).

11. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 765/2008 від 09.07.2008 року про встановлення вимог до акредитації та ринкового нагляду, пов'язаних з реалізацією продуктів, та про скасування Регламенту (ЄЕС) № 339/93. Верховна рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_938#Text (дата звернення: 10.07.2025 р.)

12. Чечетова-Терашвілі Т. М. Науково-методичне забезпечення аналізу результатів реалізації політики дерегулювання економіки. *Економічні інновації*. 2015. Вип. 60. Кн. III. С. 309.

13. Сірант М. М. Теоретичні аспекти акредитації філій і представництв іноземних юридичних осіб на території України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія : Юридичні науки. 2017. № 876. С. 338–346. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2017_876_53 (дата звернення: 10.07.2025 р.)

14. Про затвердження тарифів на послуги (операції), що надаються (здійснюються) Національним банком України : Постанова Правління Національного банку України № 333 від 12.08.2003 року. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0784-03#Text> (дата звернення: 10.07.2025 р.)

15. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 року № 435-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 10.07.2025 р.)